

šča v to, kar tu imenujemo pedagoški diskurz: bolj ali manj nekritičen spoj sodobne evropske izobraževalne retorike z aktualnimi pedagoškimi in psihološkimi koncepcijami poučevanja. Ta diskurz v glavnem predstavlja glas stroke in pomembno vpliva na izobraževalno politiko. A ne gre le za šolsko zakonodajo in pravilnike. Sooblikuje tudi proces formiranja novega učiteljskega kadra in drugih pedagoških delavcev, prek seminarjev in delavnic pa dosega obstoječe učiteljstvo.

Eden ključnih razlogov za njegovo problematizacijo je prevladujoča pojmovna pomanjkljivost. Večina pojmov in konceptov, ki se promovirajo kot paradni konji novih izobraževalnih smernic, je nejasno opredeljenih in nedomišljenih. »Ribarjenje v kalnem« ustrezno opiše večino tovrstnih teoretizacij, ki pri tem ostajajo bolj ali manj brez vsakršnega kritičnega pretresa. Pedagoški diskurz je bistveno zaznamovan s pomanjkanjem kritične refleksije lastnih konceptov. Kakršenkoli pogled, ki bi skušal lastno početje premotriti z nekaj distance, skoraj v celoti umanjka. Pomanjkanje širše družbene kontekstualizacije lastne pozicije in odsotnost premisleka lastnih ideoloških elementov imata ob še tako zavzetem trudu za uvajanje pozitivnih sprememb zato nehoti močne negativne učinke.

Poskus izpostaviti »drugo« pedagoškega diskurza zahteva predvsem obravnavo in problematizacijo samega diskurza. Pričujoča zastavitev izhaja iz hipoteze, da je v množstvu raznoterih teoretskih tendenc šolskega polja mogoče prepoznati tiho enotnost, nekakšno totaliteto pedagoškega diskurza, kar najprej navaja k vprašanju načina tega poenotenja: kako in za koga se ta diskurz totalizira? Kaj določa njegovo konsistenco? Kako nastajajo njegovi koncepti in na kakšni teoretski ali empirični osnovi se utemeljujejo? Kakšen je njihov teoretski in praktični domet? Kako pojasniti njihovo precejšnjo razširjenost in uspešnost? Kako se vzdržuje smisel pedagoškega diskurza in katero »drugo« je pri tem izključeno? Kakšna ideologija se skozenj (re)producira? V kakšnem družbenem kontekstu deluje? Kakšna je njegova deklarirana vloga in kakšni so njegovi dejanski učinki?

Prvi korak v smeri tovrstnega odpiranja vprašanj sodobnega pedagoškega diskurza in šolskega polja, ki je pripravil osnovo za zbornik, je bil storjen v novembru 2011 z organizacijo istoimenskega kolokvija, zastavljenega s precejšnjim številom krajših zgoščenih intervencij in diskusijskim poudarkom. Besedila v pričujočem zborniku večinoma nadaljujejo in podrobneje razgrinjajo nekatere zastavke kolokvija, na katerega se mestoma tudi sklicujejo, nekaj prispevkov pa se je priključilo na novo. *Drugo pedagoškega diskurza* prinaša precej reprezentativen izbor neka-